

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 22. rujna 2023.
(OR. en)

13299/23

Međuinstitucijski predmet:
2023/0335(NLE)

ECOFIN 913
FIN 947
UEM 252

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	22. rujna 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 555 final
Predmet:	Prijedlog PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA o izmjeni Provedbene odluke (EU) (ST 10149/2021; ST 10149/2021 ADD 1) od 6. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Portugala

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 555 final.

Priloženo: COM(2023) 555 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 22.9.2023.
COM(2023) 555 final

2023/0335 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

**o izmjeni Provedbene odluke (EU) (ST 10149/2021; ST 10149/2021 ADD 1) od 6. srpnja
2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Portugala**

{SWD(2023) 318 final}

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Provedbene odluke (EU) (ST 10149/2021; ST 10149/2021 ADD 1) od 6. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Portugala

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost¹, a posebno njezin članak 20. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Nakon što je Portugal 22. travnja 2021. dostavio nacionalni plan za oporavak i otpornost, Komisija je Vijeću predložila pozitivnu ocjenu. Vijeće je Provedbenom odlukom Vijeća od 6. srpnja 2021. odobrilo pozitivnu ocjenu².
- (2) U skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 maksimalni financijski doprinos za bespovratnu financijsku potporu za svaku državu članicu trebalo bi ažurirati do 30. lipnja 2022. u skladu s metodom predviđenom u tom stavku. Komisija je 30. lipnja 2022. Europskom parlamentu i Vijeću predstavila rezultate tog ažuriranja.
- (3) Portugal je 26. svibnja 2023. Komisiji dostavio izmijenjeni nacionalni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU u skladu s člankom 21.c Uredbe (EU) 2021/241.
- (4) U izmijenjenom planu za oporavak i otpornost uzima se u obzir i ažurirani maksimalni financijski doprinos u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241, uvrštava zahtjev za potporu u obliku zajma radi podupiranja dodatnih reformi i ulaganja u skladu s člankom 14. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 te se Komisiji podnosi obrazloženi zahtjev za prijedlog izmjene Provedbene odluke Vijeća u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241 s obzirom na to da se zbog objektivnih okolnosti plan za oporavak i otpornost djelomično više ne može provesti. Izmjene plana za oporavak i otpornost koje je dostavio Portugal odnose se na 75 mjera na temelju članka 18. stavka 2. i članka 21.
- (5) Vijeće je 14. srpnja 2023. Portugalu uputilo preporuke u kontekstu europskog semestra. Vijeće je Portugalu osobito preporučilo da poboljša djelotvornost poreznog sustava i sustava socijalne zaštite, poboljša prelazak na kružno gospodarstvo, smanji ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima, ubrza uvođenje obnovljivih izvora energije

¹ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

² ST ST 10149/2021; ST 10149/2021 ADD1;

unapređenjem elektroenergetskih mreža i pojednostavnjenjem izdavanja dozvola, poveća elektroenergetske interkonekcije, skladištenje i digitalizaciju te ojača inicijative za energetska učinkovitost zgrada.

- (6) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost dostavljen je nakon postupka savjetovanja provedenog u skladu s nacionalnim pravnim okvirom s lokalnim i regionalnim vlastima, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva, organizacijama mladih i drugim relevantnim dionicima. Sažetak savjetovanja dostavljen je zajedno s izmijenjenim nacionalnim planom za oporavak i otpornost. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje utvrđenima u Prilogu V. toj uredbi.

Ažuriranja na temelju članka 18. stavka 2. Uredbe 2021/241

- (7) Izmijenjenim planom za oporavak i otpornost koji je dostavio Portugal ažurirano je 35 mjera kako bi se u obzir uzeo ažurirani maksimalni financijski doprinos. Portugal je objasnio da je zbog toga što se maksimalni financijski doprinos povećao s 13 907 294 284³ EUR na 15 540 390 877⁴ EUR, mogao predložiti 21 novu mjeru i povećati ambicioznost postojećih ulaganja.
- (8) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost sadržava 21 novu mjeru u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba, komponente 2.: Stanovanje; komponente 3.: Socijalni odgovori; komponente 5.: Ulaganja i inovacije; komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; komponente 10.: More; komponente 12.: Biogospodarstvo; komponente 15.: Održiva mobilnost; komponente 16.: Poduzeća 4.0; komponente 17.: Kvaliteta i održivost javnih financija; i komponente 19.: Digitalna javna uprava.
- (9) Te mjere uključuju tri nove reforme: reformu RE-C03-r38: Pojednostavnjenje i djelotvornost sustava socijalne sigurnosti, kojom se uvodi jedinstvena socijalna naknada u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; reformu TC-C12-r39: Promicanje kružnog gospodarstva i učinkovitijeg gospodarenja otpadom, kojom se utvrđuju razne mjere za poticanje recikliranja i uporabe kako bi se otpad preusmjerio s odlagališta i spalionica u okviru komponente 12.: Biogospodarstvo; reformu TD-C17-r40: Pojednostavnjenje poreznog sustava, kojom se uvodi sustav praćenja i evaluacije novih i postojećih poreznih olakšica osnivanjem nove tehničke jedinice za evaluaciju i praćenje fiskalnih politika te smanjenje broja poreznih olakšica, u okviru komponente 17.: Kvaliteta i održivost javnih financija.
- (10) Te mjere uključuju i 18 novih ulaganja: ulaganje RE-C01-i10 – Program tehnološke modernizacije Nacionalne zdravstvene službe, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba, koje se sastoji od nabave teške medicinske opreme za bolnice; ulaganje RE-C02-i07: Infrastruktura za zemljišne čestice za stambene nekretnine, u okviru komponente 2.: Stanovanje, za izgradnju ili poboljšanje postojeće infrastrukture za građevinske zemljišne čestice koje će se dodijeliti odabranim kandidatima; ulaganje RE-C02-i08-RAA: Povećanje fonda socijalnih stanova, u okviru komponente 2.: Stanovanje, za isporuku dodatnih 3 640 stambenih objekata za

³ Taj iznos odgovara iznosu financijskih sredstava dodijeljenih nakon odbitka proporcionalnog udjela Portugala u troškovima iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241, izračunanog u skladu s metodom utvrđenom u članku 11. te uredbe.

⁴ Taj iznos odgovara iznosu financijskih sredstava dodijeljenih nakon odbitka proporcionalnog udjela Portugala u troškovima iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241, izračunanog u skladu s metodom utvrđenom u članku 11. te uredbe.

kućanstva; ulaganje RE-C03-i07-RAA: Unapređenje i proširenje mreže domova za starije osobe (ERPI), u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori, čime se proširuju i obnavljaju postojeći objekti za pružanje specijalizirane i kontinuirane skrbi starijim osobama na Azorima; ulaganje RE-C05-i07-RAM: Instrumenti kapitalizacije za poduzeća na Madeiri, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, za pružanje jamstava za zajmove radi potpore poduzećima na Madeiri; ulaganje RE-C05-i08: Više digitalne znanosti, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, za ubrzanje digitalne tranzicije nacionalnog sustava znanosti i tehnologije; ulaganje RE-C05-i09: Pojačanje: Mobilizacija programa/saveza za poslovne inovacije, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, za povećanje broja procesa, proizvoda i usluga koji su posljedica inovacijskih programa; ulaganje RE-C05-i10: Pojačanje: Zeleni programi/savezi za poslovne inovacije, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, za povećanje broja procesa, proizvoda i usluga koji su posljedica zelenih programa; ulaganje RE-C06-i06: Kapaciteti u znanosti, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; za poticanje inovacija i poduzetništva u ustanovama visokog obrazovanja, među ostalim potporom temeljnih istraživanja i prijenosa znanja; ulaganje RE-C06-i07: Veći digitalni poticaj, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine, za potporu obrazovanju u području agronomije i medicine u uvođenju digitalnog i tehnološkog napretka i povećanja kapaciteta za osposobljavanje u digitalnim vještinama; ulaganje RE-C06-i08-RAM: Proširenje zgrade CITMA, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine, koje se sastoji od izgradnje tri dodatna kata i proširenja prizemlja zgrade u kojoj je smješten Znanstveni i tehnološki centar Madeire; ulaganje TC-C10-i05-RAA: Energetska tranzicija, digitalizacija i smanjenje učinka na okoliš u sektoru ribarstva i akvakulture, u okviru komponente 10.: More, za potporu projekata za poboljšanje energetske učinkovitosti, smanjenja proizvodnje otpada i ekološkog otiska poduzeća te promicanje kružnog gospodarstva u sektoru ribarstva i akvakulture na Azorima; ulaganje TC-C10-i06-RAM: Oceanske tehnologije, u okviru komponente 10.: More, koje se sastoji od izgradnje energetski učinkovitog istraživačkog plovila s više namjena i kupnje bespilotnih vozila za istraživanje mora; ulaganje TC-C15-i06: Digitalizacija željezničkog prometa, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost, radi zamjene signalnog sustava Sjeverne linije nacionalne željeznice tako da postane interoperabilan s novom željezničkom prugom velike brzine; ulaganje TD-C16-i04: Industrija 4.0, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0, za potporu projekata za poticanje digitalne transformacije poduzeća i poboljšanje njihove okolišne održivosti; ulaganje TD-C16-i05-RAA: Digitalni kapacitet i transformacija poduzeća na Azorima, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0, za potporu digitalizacije poduzeća na Azorima i potporu proširenja znanstvenih i tehnoloških parkova na Azorima; ulaganje TD-C16-i06-RAM: Poduzeća 4.0, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0, za poboljšanje poslovnih modela MSP-ova na Madeiri, kako bi postali digitalniji, konkurentniji i otporniji; ulaganje TD-C19-i08: Inteligentni teritoriji, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava, za potporu planiranja i upravljanja gradovima na temelju alata i politika koji se temelje na podacima.

- (11) Osim toga, izmijenjenim planom za oporavak i otpornost koji je dostavio Portugal mijenjaju se mjere u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba, komponente 2.: Stanovanje, komponente 3.: Socijalni odgovori, komponente 4.: Kultura, komponente 10.: More, komponente 11.: Dekarbonizacija industrije, komponente 16.: Poduzeća 4.0, komponente 19.: Digitalna javna uprava i komponente 20.: Digitalna škola, kako bi se u obzir uzeo ažurirani maksimalni financijski doprinos. Konkretno, ciljna vrijednost 1.15. i ciljna vrijednost 1.18. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C01-i01: Primarna zdravstvena zaštita s više odgovora, u okviru

komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; ciljna vrijednost 3.4. i ciljna vrijednost 3.5. ulaganja RE-C03-i01: Nova generacija opreme i socijalni odgovori, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; ciljna vrijednost 3.15. ulaganja RE-C03-i04-RAA: Provedba Regionalne strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; ključna etapa 4.3. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C04-i01: Kulturne mreže i digitalna tranzicija, u okviru komponente 4.: Kultura; ciljna vrijednost 4.8. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C04-i02: Kulturna baština, u okviru komponente 4.: Kultura; opis ulaganja TC-C10-i04-RAA: Razvoj klastera „Cluster do Mar dos Açores”, u okviru komponente 10.: More; ciljna vrijednost 11.3. i opis odgovarajućeg ulaganja TC-C11-i01: Dekarbonizacija industrije, u okviru komponente 11.: Dekarbonizacija industrije; opis komponente 12.: Biogospodarstvo; ciljna vrijednost 16.9. ulaganja TD-C16-i02: Digitalna tranzicija poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0; opis ulaganja TD-C19-i05: Digitalna tranzicija javne uprave Madeire, u okviru komponente 19. – Digitalna javna uprava; ključna etapa 19.18. ulaganja TD-C19-i06: Digitalna tranzicija javne uprave na Azorima, u okviru komponente 19. – Digitalna javna uprava; ciljna vrijednost 20.11., ciljna vrijednost 20.12. i opis odgovarajućeg ulaganja TD-C20-i02-RAA: Digitalno obrazovanje (Azori), u okviru komponente 20.: Digitalna škola; ciljna vrijednost 20.15., ciljna vrijednost 20.16., ključna etapa 20.18. i opis ulaganja TD-C20-i03-RAM: Ubrzavanje digitalizacije obrazovanja u Autonomnoj regiji Madeiri, u okviru komponente 20.: Digitalna škola, izmijenjeni su kako bi se povećala razina potrebne provedbe u odnosu na izvorni plan i odrazila povećana dodjela sredstava. Osim toga, ciljna vrijednost 4.12. ulaganja RE-C04-i02: Kulturna baština, u okviru komponente 4.: Kultura; ključna etapa 10.11. ulaganja TC-C10-i04-RAA: Razvoj klastera „Cluster do Mar dos Açores”, u okviru komponente 10.: More; ključna etapa 19.25., ključna etapa 19.26. i ključna etapa 19.27. ulaganja TD-C19-i01: Preoblikovanje javnih i konzularnih usluga, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava; ključna etapa 19.28., ključna etapa 19.29. ulaganja TD-C19-i05: Digitalna tranzicija javne uprave Madeire, dodane su kako bi se povećala razina potrebne provedbe u odnosu na izvorni plan i odrazila povećana dodjela sredstava.

- (12) Portugal je objasnio da je s obzirom na novu reformu TD-C19-r42: Novi sustav evaluacije za osnaživanje i pomlađivanje radne snage u javnoj upravi, kojom se uspostavlja nova platforma SIADAP (Integrirani sustav za upravljanje i evaluaciju rezultata u javnoj upravi) bilo moguće uvrstiti osposobljavanja na novoj platformi SIADAP u ulaganje TD-C19-i07: Javna uprava osnažena za stvaranje javne vrijednosti, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava. To se odnosi na ključnu etapu 19.21. Na temelju toga Portugal je zatražio da se osposobljavanje na platformi SIADAP uvrsti u plan, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

Zahtjev za zajam na temelju članka 14. stavka 2. Uredbe 2021/241

- (13) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost koji je dostavio Portugal uključuje zahtjev za potporu u obliku zajma, za potporu sedam dodatnih mjera koje sadržavaju pet ulaganja i dvije reforme, i za povećanje ambicioznosti jednog postojećeg ulaganja koje je prethodno primilo potporu u obliku zajma te za potporu pet ulaganja koja su prethodno primila bespovratnu financijsku potporu.
- (14) Portugal je zatražio potporu u obliku zajma za financiranje pet novih ulaganja. Prvo, ulaganje RE-C02-i09 Pojačana mjera: Program potpore za pristupačnost stanovanja (zajam) dodano je komponenti 2.: Stanovanje, za izgradnju 126 stambenih objekata na Azorima. Drugo, ulaganje RE-C05-i11: Pojačanje: Mobilizacija programâ/savezâ za

poslovne inovacije (zajmovi) dodano je u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, za povećanje broja procesa, proizvoda i usluga koji su posljedica inovacijskih programa. Treće, ulaganje RP-C05-i12: Pojačanje: Zeleni programi/savezi za poslovne inovacije (zajmovi) dodano je u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, za povećanje broja procesa, proizvoda i usluga koji su posljedica zelenih inovacijskih programa. Četvrto, ulaganje RE-C06-i09: Nove ili obnovljene škole dodano je u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine, a sastoji od izgradnje novih ili obnove osnovnih i srednjih javnih škola na Madeiri. Peto, ulaganje TC-C10-i07: Zeleno pomorstvo dodano je u okviru komponente 10.: More, za potporu intervencija u području energetske učinkovitosti u plovilima za prijevoz tereta i putnika.

- (15) Portugal je predložio i dvije nove reforme u području javne uprave. Prvo, reformu TD-C19-r41: Pristup javnim uslugama: usklađivanje i konsolidiranje fizičkog i internetskog pristupa za poboljšanje koordinacije između fizičkog i internetskog pristupa javnim uslugama, u okviru komponente 19: Digitalna javna uprava; i reformu TD-C19-r42: Novi sustav evaluacije za osnaživanje i pomlađivanje radne snage u javnoj upravi, kojom se uvodi novi sustav evaluacije za javne službenike, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava.
- (16) S obzirom na nepredviđene događaje kao što su inflacija i poremećaji u lancu opskrbe, Portugal je revidirao procijenjene troškove svojeg plana za oporavak i otpornost, što je za posljedicu imalo povećane ukupne troškove mjera koje se podupiru i bespovratnom financijskom potporom i zajmovima. Uzimajući u obzir raspoloživost dodatne potpore u obliku zajma, Portugal je zatražio da se te veće financijske potrebe ispune prijenosom potpore za određene mjere s bespovratne potpore na potporu u obliku zajma.
- (17) To se odnosi na: ulaganje C07-i03: Prekogranične veze, u okviru komponente 7.: Infrastruktura; ulaganje C07-i04: Područja poslovnih zona – pristupačnost cesta, u okviru komponente 7.: Infrastruktura; ulaganje RE-C09-i04: Hidrauličko višenamjensko poduzeće u Cratou, faza izgradnje u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama; ulaganje C10-i03 – Atlantski centar za obrambene operacije i pomorska platforma, u okviru komponente 10.: More; i ulaganje C15-i03 – Laki željeznički prijevoz Odivelas – Loures, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost.
- (18) Osim toga, Portugal je zatražio dodatnu potporu u obliku zajma radi povećanja ambicioznosti ulaganja koje već prima potporu u obliku zajma. To se odnosi na ulaganje RE-C02-i06: Studentski smještaj po pristupačnim cijenama i odgovarajuću ciljnu mjeru 2.26., ciljnu mjeru 2.27. i ciljnu mjeru 2.28., u okviru komponente 2.: Stanovanje, za koje je Portugal predložio pružanje 3 000 dodatnih studentskih kreveta.
- (19) Komisija je u skladu s člankom 19. Uredbe 2021/241. ocijenila izmijenjeni plan za oporavak i otpornost koji uključuje zahtjev za potporu u obliku zajma.

Izmjene na temelju članka 21. Uredbe 2021/241

- (20) Izmjene plana za oporavak i otpornost koje je Portugal dostavio zbog objektivnih okolnosti odnose se na 45 mjera.
- (21) Portugal je objasnio da se 21 mjera više ne može u cijelosti provesti u roku iz izvornog plana za oporavak i otpornost zbog inflacije i/ili poremećaja u lancu opskrbe koji su za posljedicu imali neuspješne postupke nabave i/ili uzrokovali kašnjenja u kupnji materijala i/ili usluga. To se odnosi na ciljnu vrijednost 1.14. ulaganja RE-C01-i01: Usluge primarne zdravstvene zaštite s više odgovora, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; ciljnu vrijednost 1.22. ulaganja RE-C01-i02:

Nacionalna mreža integrirane kontinuirane skrbi i nacionalna mreža palijativne skrbi, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; i ciljnu vrijednost 1.34. ulaganja RE-C01-i06: Prelazak na digitalno zdravstvo, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba. Odnosi se i na ciljne mjere 2.26., 2.27. i 2.28. ulaganja RE-C02-i06: Studentski smještaj po pristupačnim cijenama, u okviru komponente 2.: Stanovanje. Odnosi se i na ciljnu vrijednost 3.13. ulaganja RE-C03-i04-RAA: Provedba Regionalne strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti: Mreže socijalne potpore, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori. Odnosi se i na: ciljnu vrijednost 5.19. ulaganja RE-C05-i05-RAA: Gospodarski oporavak azorske poljoprivrede, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije. Odnosi se i na ciljnu vrijednost 6.5. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C06-i02: Obveza održivog zapošljavanja, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine. Odnosi se i na ciljnu vrijednost 7.14., ciljnu vrijednost 7.15. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C07-i05-RAA: Logistički krugovi – Regionalna mreža Azora, u okviru komponente 7.: Infrastruktura. Odnosi se i na ciljnu vrijednost 8.12. ulaganja RE-C08-i04: Sredstva za sprečavanje i suzbijanje ruralnih požara, u okviru komponente 8.: Šume. Odnosi se i na ključne etape 9.10. i 9.11. ulaganja RE-C09-i02: Hidrauličko višenamjensko poduzeće u Cratou, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama; ciljnu vrijednost 9.12. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C09-i03-RAM: Plan za vodnu učinkovitost i jačanje sustava opskrbe i navodnjavanja na Madeiri, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama. Odnosi se i na ključne etape 10.5. i 10.7. ulaganja TC-C10-i03: Atlantski centar za obrambene operacije i pomorska platforma, u okviru komponente 10.: More; i ulaganje TC-C10-i04-RAA: Razvoj klastera „Cluster do Mar dos Açores”, u okviru komponente 10. – More. Odnosi se i na ciljnu vrijednost 14.3. i opis odgovarajućeg ulaganja TC-C14-i01: Vodik i plinovi iz obnovljivih izvora u okviru komponente 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije; ključnu etapu 14.4. i ključnu etapu 14.5. ulaganja TC-C14-i02-RAM: Dobivanje električne energije iz obnovljivih izvora na otočju Madeira, u okviru komponente 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije; ciljnu vrijednost 14.11., 14.12., 14.13. i opis odgovarajućeg ulaganja TC-C14-i03-RAA: Energetska tranzicija na Azorima, u okviru komponente 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije. Odnosi se i na ključne etape 15.1., 15.2. i ciljnu vrijednost 15.3. i opis odgovarajućeg ulaganja TC-C15-i01: Proširenje mreže podzemne željeznice u Lisabonu – crvena linija do Alcântare, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost; ključne etape 15.4., 15.5. i ciljnu vrijednost 15.6. i opis odgovarajućeg ulaganja C15-i02: Proširenje mreže podzemne željeznice u Portu – Casa da Música-Santo Ovídio, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost; ključne etape 15.7., 15.8. i ciljnu vrijednost 15.9. ulaganja TC-C15-i03: Laka željeznica Odivelas – Loures, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost; ciljnu vrijednost 15.11. i opis odgovarajućeg ulaganja TC-C15-i04: Brzi autobusni prijevoz Boavista – Império, u okviru komponente 15. Održiva mobilnost. Odnosi se i na ciljnu vrijednost 16.5. i ciljnu vrijednost 16.6. ulaganja TD-C16-i02: Digitalna tranzicija poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0. Odnosi se i na ključnu etapu 17.9. ulaganja TD-C17-i01: Informacijski sustavi upravljanja javnim financijama, u okviru komponente 17.: Kvaliteta i održivost javnih financija. Odnosi se i na ciljne mjere 20.4., 20.5. i 20.6. ulaganja TD-C20-i01: Digitalna tranzicija u obrazovanju, u okviru komponente 20. – Digitalna škola. Na temelju toga Portugal je zatražio da se unesu izmjene i produlji rok za provedbu tih ciljnih vrijednosti i ključnih etapa, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (22) Portugal je objasnio i da se ulaganje RE-C03-i02: Dostupnost 360°, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori, više ne može provesti u roku iz izvornog plana za

oporavak i otpornost jer Portugal smatra da je nužno da to ulaganje koordiniraju općine, a trebalo im je dosta vremena za preuzimanje pripadajućih odgovornosti. To se odnosi na odgodu ciljne vrijednosti 3.6. ulaganja RE-C03-i02: Dostupnost 360°, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori. Na temelju toga Portugal je zatražio da se produlji rok za provedbu i izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (23) Portugal je objasnio da se ulaganje RE-C05-i06: Kapitalizacija društava i financijska otpornost/Banco Português de Fomento, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije, više ne može provesti u roku iz izvornog plana za oporavak i otpornost s obzirom na kašnjenja uzrokovana makroekonomskim uvjetima i povećanom nesigurnosti. To se odnosi na odgodu ciljne vrijednosti 5.29. i uvođenje nove prijelazne ciljne vrijednosti 5.43. ulaganja RE-C05-i06: Kapitalizacija društava i financijska otpornost/Banco Português de Fomento, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije. Na temelju toga Portugal je zatražio da se produlji rok za provedbu i izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (24) Portugal je objasnio i da se ulaganje RE-C06-i02: Obveza održivog zapošljavanja, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine, više ne može provesti u roku iz izvornog plana za oporavak i otpornost. Zbog oporavka tržišta rada koji je bio brži od očekivanog manji broj radnika ostvario je koristi od ovog ulaganja. Kako bi se doprlo do većeg broja ljudi i ostvario veći učinak, Portugal je zatražio dulje razdoblje provedbe za ovo ulaganje. To se odnosi na odgodu ciljne vrijednosti 6.5. i izmjenu opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C06-i02: Obveza održivog zapošljavanja, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine. Na temelju toga Portugal je zatražio da se produlji rok za provedbu i izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (25) Portugal je objasnio da se ulaganje RE-C09-i01: Regionalni plan za učinkovitost potrošnje vode u Algarveu, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama, više ne može provesti u roku iz izvornog plana za oporavak i otpornost zbog kašnjenja uzrokovanih kasnom isporukom piezometara i potrebom da ih se ugradi dublje zbog velikih suša. To se odnosi na odgodu ciljne vrijednosti 9.1., ključne etape 9.5., ključne etape 9.6., ključne etape 9.7. i izmjenu opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C09-i01: Regionalni plan za učinkovitost potrošnje vode u Algarveu, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama. Na temelju toga Portugal je zatražio da se produlji rok za provedbu i izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (26) Portugal je objasnio da se ulaganje RE-C02-i05: Pristupačni javni stanovi, komponenta 2.: Stanovanje, više ne može u cijelosti provesti u obliku iz izvornog plana za oporavak i otpornost. Poremećaji u lancu opskrbe i visoka inflacija uzrokovali su kašnjenja u provedbi bez izmjena ambicioznosti tog ulaganja i njegova krajnjeg roka. To se odnosi na smanjenje prijelaznih ciljnih vrijednosti 2.21., 2.22., 2.23. i 2.24. ulaganja RE-C02-i05: Pristupačni javni stanovi, komponenta 2.: Stanovanje. Na temelju toga Portugal je zatražio da se smanje prethodno navedene ciljne vrijednosti i izvrše prethodno navedene izmjene, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (27) Portugal je objasnio da se ulaganje TD-C16-i03: Katalizator za digitalnu tranziciju poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0., više ne može u cijelosti provesti prema rasporedu izvornog plana za oporavak i otpornost zbog tehničkih i pravnih poteškoća, ali bez izmjena njegova konačnog roka. To se odnosi na odgodu ključne

etape 16.14. ulaganja TD-C16-i03: Katalizator za digitalnu tranziciju poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0. Na temelju toga Portugal je zatražio da se produlji rok za provedbu prethodno navedene ključne etape, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (28) Portugal je objasnio da se ulaganje TD-C19-i04: Učinkovita, sigurna i zajednička ključna digitalna infrastruktura, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava, više ne može u cijelosti provesti prema rasporedu izvornog plana za oporavak i otpornost zbog poremećaja u lancu opskrbe, ali bez izmjena njegova konačnog roka. To se odnosi na odgodu ključne etape 19.12. ulaganja TD-C19-i04: Učinkovita, sigurna i zajednička ključna digitalna infrastruktura, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava. Na temelju toga Portugal je zatražio da se produlji rok za provedbu prethodno navedene ključne etape, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (29) Portugal je objasnio da se šest mjera više ne može u cijelosti provesti u skladu s ambicioznošću izvornog plana za oporavak i otpornost zbog poremećaja u lancu opskrbe i visoke inflacije. To se odnosi na smanjenje ciljne vrijednosti 2.6. ulaganja RE-C02-i02: Bespovratna sredstva za nacionalni hitni i privremeni smještaj, u okviru komponente 2.: Stanovanje; uklanjanje ciljne vrijednosti 2.9., izmjena osnove ciljne vrijednosti 2.10., smanjenje ciljne vrijednosti 2.11. i izmjena opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C02-i03-RAM: Povećanje ponude socijalnog stanovanja u Autonomnoj regiji Madeira, u okviru komponente 2.: Stanovanje; uklanjanje ciljne vrijednosti 2.15., smanjenje ciljnih vrijednosti 2.16., 2.17., 2.18 i izmjena opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C02-i04-RAA: Poboljšanje uvjeta stanovanja u stambenom fondu Autonomne regije Azora, u okviru komponente 2.: Stanovanje. Odnosi se i na smanjenje ciljne vrijednosti 5.21. ulaganja RE-C05-i05-RAA: Gospodarski oporavak azorske poljoprivrede, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije. Odnosi se i na smanjenje ciljne vrijednosti 14.3. ulaganja TC-C14-i01: Vodik i plinovi iz obnovljivih izvora, u okviru komponente 14. Vodik i obnovljivi izvori energije. Odnosi se i na smanjenje ciljne vrijednosti 16.8., 16.10. i izmjenu opisa odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i02: Digitalna tranzicija poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0. Na temelju toga Portugal je zatražio da se smanje prethodno navedene ciljne vrijednosti i izvrše prethodno navedene izmjene, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (30) Portugal je objasnio i da se ulaganje RE-C03-i04-RAA: Provedba Regionalne strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori, više ne može u cijelosti provesti u skladu s ambicioznošću izvornog plana za oporavak i otpornost. Broj osoba obuhvaćenih dohotkom za socijalnu uključenost, a to su osobe prihvatljive za ovo ulaganje, smanjio se više nego što se očekivalo. Odnosi se i na smanjenje ciljne vrijednosti 3.12. ulaganja RE-C03-i04-RAA: Provedba Regionalne strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori. Na temelju toga Portugal je zatražio da se smanji prethodno navedena ciljna vrijednost i izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (31) Portugal je objasnio i da se ulaganje TD-C16-i01: Digitalno osnaživanje poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0, više ne može u cijelosti provesti u skladu s ambicioznošću izvornog plana za oporavak i otpornost zbog nepredviđenih problema s tehničkom interoperabilnošću i slabijeg sudjelovanja u osposobljavanju od očekivanog. To se odnosi na smanjenje ciljne vrijednosti 16.4. i izmjenu opisa odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i01: Digitalno osnaživanje poduzeća, u okviru komponente 16.:

Poduzeća 4.0. Na temelju toga Portugal je zatražio da se smanji prethodno navedena ciljna vrijednost i izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (32) Portugal je objasnio i da se ulaganje TD-C19-i07: Javna uprava osnažena za stvaranje javne vrijednosti, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava, više ne može u cijelosti provesti u skladu s ambicioznosti izvornog plana za oporavak i otpornost. Umirovljeno je više ljudi nego što se očekivalo i došlo je do kašnjenja u izgradnji centara za osposobljavanje što je dovelo do manjeg broja sudionika u osposobljavanju. To se odnosi na smanjenje ciljne vrijednosti 19.21. ulaganja TD-C19-i07: Javna uprava osnažena za stvaranje javne vrijednosti, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava.
- (33) Portugal je objasnio i da se ulaganje RE-C01-i04: Oprema za nove bolnice u Seixalu, Sintri i istočnom Lisabonu, u okviru komponente 1.: Stanovanje, više ne može u cijelosti provesti u obliku predviđenom u izvornom planu za oporavak i otpornost. Zbog inflacije i poremećaja u lancu opskrbe te sudskih postupaka u vezi s dodjelom građevinskih projekata došlo je do znatnih kašnjenja u izgradnji bolnica u Sintri i istočnom Lisabonu. Portugal je zatražio da se tim ulaganjem podupre dio izgradnje bolnice u istočnom Lisabonu (umjesto samo financiranja određene opreme) i također financira oprema drugih bolnica u regiji Lisboa e Vale do Tejo. To se odnosi na izmjenu ključne etape 1.26., uvođenje nove ključne etape 1.40., izmjenu opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C01-i04: Oprema za nove bolnice u Seixalu, Sintri i istočnom Lisabonu i izmjeni njegova naziva u „RE-C01-i04: Izgradnja bolnice u istočnom Lisabonu i oprema za nove bolnice u Seixalu, Sintri, Istočnom Lisabonu i Vale do Tejo”. Na temelju toga Portugal je zatražio da se izvrši prethodno navedena izmjena, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (34) Portugal je objasnio da se dvije mjere više ne mogu u cijelosti provesti u izvornom obliku bez učinka na njihovu ambicioznost zbog ograničenja u lancu opskrbe i viših cijena, što je za posljedicu imalo postupke nabave bez sudionika. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 3.13. ulaganja RE-C03-i04-RAA: Provedba Regionalne strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori tako da se isti broj mjesta za rehabilitaciju nudi u dvije umjesto u tri zgrade. Odnosi se i na izmjenu ključne etape 10.5. ulaganja TC-C10-i03: Atlantski centar za obrambene operacije i pomorska platforma, u okviru komponente 10. jer za njihov rad nije potrebna kupnja vozila. Na temelju toga Portugal je zatražio da se izmijene prethodno navedena ključna etapa i ciljna vrijednost i izvrše prethodno navedene izmjene, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (35) Portugal je objasnio da se zbog inflacije tri mjere više ne mogu u cijelosti provesti kako je izvorno opisano. To se odnosi na izmjenu ključne etape 1.18. ulaganja RE-C01-i01: Usluge primarne zdravstvene zaštite s više odgovora, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba, kako bi se revidirali iznosi potpore dodijeljeni podmjerama koje su spomenute u njezinu opisu. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 1.21. ulaganja RE-C01-i02: Nacionalna mreža integrirane kontinuirane skrbi i nacionalna mreža palijativne skrbi, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba, kako bi se revidirali iznosi potpore dodijeljeni podmjerama koje su spomenute u njezinu opisu. To se odnosi na uklanjanje iznosa potpore dodijeljenih podmjerama koje su navedene u ciljnoj vrijednosti 1.30. ulaganja RE-C01-i05-RAM: Jačanje regionalne zdravstvene službe Madeire, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 8.13. ulaganja RE C08-

i05: Program za više šuma, u okviru komponente 8.: Šume, kako bi se revidirali iznosi spomenuti u njezinu opisu. Na temelju toga Portugal je zatražio da se izmijene prethodno navedena ključna etapa i ciljne vrijednosti i revidiraju iznosi koji se odnose na potporu dodijeljenu određenim podmjerama, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (36) Portugal je objasnio da se 15 mjera više ne mogu u cijelosti provesti u izvornom obliku jer su neočekivane pravne ili tehničke poteškoće van nadzora javnih tijela dovele do potrebe za izmjenom ili napuštanjem određenih aspekata mjera kako bi se provela primjerenija ili učinkovitija rješenja. To se odnosi na sljedeće: izmjena opisa ulaganja RE-C01-i02: Nacionalna mreža integrirane kontinuirane skrbi i nacionalna mreža palijativne skrbi u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba. To se odnosi na izmjenu ciljnih vrijednosti 2.2. i 2.3. i dodavanje nove ciljne vrijednosti 2.29. ulaganju RE-C02-i01: Program potpore za pristup stanovanju u okviru komponente 2.: Stanovanje. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 3.4. ulaganja RE-C03-i01: Nova generacija opreme i socijalni odgovori, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori. To se odnosi na izmjenu opisa ulaganja RE-C06-i02: Obveza u pogledu održive nezaposlenosti, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 6.11. i opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C06-i05-RAA: Kvalifikacije odraslih i cjeloživotno učenje, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine. To se odnosi na izmjenu opisa ulaganja RE-C09-i02: Hidraulično višenamjensko poduzeće Crato, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 10.3. ulaganja TC-C10-i01: Blue Hub, Mreža infrastrukture za plavo gospodarstvo, u okviru komponente 10.: More. To se odnosi na izmjenu ključne etape 10.10. i opisa odgovarajućeg ulaganja TC-C10-i04-RAA: Razvoj klastera „Cluster do Mar dos Açores”, u okviru komponente 10. To se odnosi na izmjenu opisa ulaganja TC-C14-i01: Vodik i plinovi iz obnovljivih izvora, u okviru komponente 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije. To se odnosi na izmjenu ključne etape 14.12. i opisa odgovarajućeg ulaganja TC-C14-i03-RAA: Energetska tranzicija na Azorima, u okviru komponente 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije. To se odnosi na izmjenu ključne etape 15.9. i opisa odgovarajućeg ulaganja TC-C15-i03: Laki željeznički prijevoz Odivelas – Loures, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost. To se odnosi na izmjenu opisa ulaganja TC-C15-i04: Brzi autobusni prijevoz Boavista-Império, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 16.2., ciljne vrijednosti 16.3. i opisa odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i01: Digitalno osnaživanje poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0. To se odnosi na izmjenu ciljnih vrijednosti 16.6., ciljne vrijednosti 16.8. i opisa odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i02: Digitalna tranzicija poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0. To se odnosi na izmjenu ključne etape 19.17. ulaganja TD-C19-i05: Digitalna tranzicija javne uprave Madeire, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava. Na temelju toga Portugal je zatražio da se izmijene prethodno navedene ključne etape, ciljne vrijednosti i opisi ulaganja i izvrše prethodno navedene izmjene, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (37) Portugal je objasnio i da se ulaganje RE-C06-i01: Modernizacija ponude strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i pripadajućih ustanova, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine, više ne može u cijelosti provesti u izvornom obliku bez utjecaja na ambicioznost ulaganja. Zbog pandemije bolesti COVID-19 došlo je do odljeva visokokvalificiranih turističkih radnika i potrebe za osposobljavanjem novih radnika. Zbog toga je ulaganjima dodana mogućnost pružanja potpore strukovnom osposobljavanju u turističkom sektoru. To se odnosi na izmjenu ciljnih vrijednosti 6.3.

i 6.4. i opisa odgovarajućeg ulaganja RE-C06-i01: Modernizacija ponude strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i pripadajućih ustanova, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine. Na temelju toga Portugal je zatražio da se izmijene prethodno navedene ciljne vrijednosti i opisi ulaganja i izvrše prethodno navedene izmjene, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (38) Portugal je objasnio da je pet mjera izmijenjeno zbog postojanja očito boljih alternativa za provedbu mjere kako bi se ostvarila prvotna ambicioznost mjere. To se odnosi na izmjenu ciljnih vrijednosti 2.25., 2.26., 2.27. i 2.28. i opisa ulaganja: RE-C02-i06: Studentski smještaj po pristupačnim cijenama, u okviru komponente 2.: Stanovanje, tako da postoji mogućnost iznajmljivanja smještaja istraživačima, nastavnicima i nenastavnom osoblju ustanova visokog obrazovanja nakon što se zadovolje smještajne potrebe studenata. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 8.11. ulaganja RE-C08-i04: Sredstva za sprečavanje i suzbijanje požara u ruralnim područjima, u okviru komponente 8., Šume, kako bi se omogućila kupnja tri srednja umjesto četiri laka vatrogasna helikoptera, čime se povećava ukupni kapacitet za gašenje požara. To se odnosi na izmjenu opisa ulaganja TC-C11-i01: Dekarbonizacija industrije, u okviru komponente 11.: Dekarbonizacija industrije, kako bi se omogućilo da se natječaji provode kad god je to potrebno, a ne samo jednom godišnje. To se odnosi na izmjenu ciljne vrijednosti 20.11., ciljne vrijednosti 20.12. i opisa odgovarajućeg ulaganja TD-C20-i02-RAA: Digitalno obrazovanje (Azori), u okviru komponente 20.: Digitalna škola, kako bi se omogućila kupnja interaktivnih zaslona umjesto projektora i uklonila nepotrebna obveza nadogradnje RAM memorije i softvera. Na temelju toga Portugal je zatražio da se izmijene prethodno navedene ključne etape, ciljne vrijednosti i opisi ulaganja i izvrše prethodno navedene izmjene, te bi Provedbenu odluku Vijeća trebalo na odgovarajući način izmijeniti.
- (39) Komisija smatra da razlozi koje je Portugal naveo opravdavaju ažuriranje na temelju članka 18. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241 i izmjenu na temelju članka 21. stavka 2. te uredbe.

Ispravak administrativnih pogrešaka

- (40) U tekstu Provedbene odluke Vijeća uočeno je 138 administrativnih pogrešaka koje se odnose na 79 ključnih etapa i ciljnih vrijednosti i 46 mjera. Provedbenu odluku Vijeća trebalo bi izmijeniti kako bi se ispravile te administrativne pogreške, koje ne odražavaju sadržaj plana za oporavak i otpornost podnesenog Komisiji 22. travnja 2021., kako su ga dogovorile Komisija i Portugal. Te administrativne pogreške odnose se na sljedeće mjere te njihove ključne etape i ciljne vrijednosti. Ciljna vrijednost 1.3. i opis odgovarajuće reforme RE-r01: Reforma primarne zdravstvene zaštite u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; ključna etapa 1.12. reforme RE-r03: Završetak reforme modela upravljanja javnim bolnicama, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; ciljna vrijednost 1.14., ciljna vrijednost 1.15., ključna etapa 1.17. i ključna etapa 1.18. ulaganja RE-C01-i01: Usluge primarne zdravstvene zaštite s više odgovora, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; ciljna vrijednost 1. 27., ciljna vrijednost 1.30. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C01-i05-RAM: Jačanje regionalne zdravstvene službe Madeire, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; opis ulaganja RE-C01-i07-RAM: Digitalizacija regionalne zdravstvene službe Madeire, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba; ciljna vrijednost 1.38. ulaganja RE-C01-i09: Univerzalni sustav aktivne potpore životu, u okviru komponente 1.: Nacionalna zdravstvena služba. Te administrativne pogreške odnose se i na ciljnu vrijednost 2.2. i ciljnu vrijednost 2.3. ulaganja RE-C02-i01: Program potpore za

pristup stanovanju u okviru komponente 2.: Stanovanje; ciljne vrijednosti 2.4., 2.5., 2.6., 2.7. i 2.8. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C02-i02: Nacionalna bespovratna sredstva za hitni i privremeni smještaj, u okviru komponente 2.: Stanovanje; ciljna vrijednost 2.10. i ciljna vrijednost 2.11. ulaganja RE-C02-i03-RAM: Jačanje ponude socijalnog stanovanja u Autonomnoj regiji Madeiri, u okviru komponente 2.: Stanovanje; ciljne vrijednosti 2.16. i 2.18. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C02-i04-RAA: Poboljšanje uvjeta stanovanja u stambenom fondu Autonomne regije Azora, u okviru komponente 2.: Stanovanje; ciljne vrijednosti 2.25., 2.26., 2.27. i 2.28. ulaganja RE-C02-i06: Studentski smještaj po pristupačnim cijenama, u okviru komponente 2.: Stanovanje. Te administrativne pogreške odnose se i na ciljne vrijednost 3.4. i 3.5. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C03-i01: Nova generacija opreme i socijalni odgovori, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; opis ulaganja RE-C03-i02: Dostupnost 360, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; ciljne vrijednosti 3.10., 3.11. i 3.27. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C03-i03-RAM: Jačanje socijalnih odgovora u Autonomnoj regiji Madeiri, u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; ciljne vrijednosti 3.12. i 3.13. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C03-i04-RAA: Provedba Regionalne strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti u okviru komponente 3.: Socijalni odgovori; ključna etapa 3.19. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C03-i05: Platforma + Pristup, u okviru komponente 3: Socijalni odgovori. Te administrativne pogreške odnose se i na ključnu etapu 4.4., ciljnu vrijednost 4.5., ciljnu vrijednost 4.9., ciljnu vrijednost 4.10. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C04-i01: Kulturne mreže i digitalna tranzicija, u okviru komponente 4.: Kultura; ključna etapa 4.11. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C04-i02: Kulturna baština, u okviru komponente 4.: Kultura. Te administrativne pogreške odnose se na sljedeće: ciljnu vrijednost 5.5. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C05-i01.01: Mobilizacija programa/saveza za poslovne inovacije, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije; ciljna vrijednost 5.7. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C05-i01.02: Zeleni programi/savezi za poslovne inovacije, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije; ciljnu vrijednost 5.9. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C05-i02: Misija sučelja – obnova mreže znanstvene i tehnološke potpore i smjernice za proizvodnu strukturu, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije; ciljnu vrijednost 5.13. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C05-i03: Program istraživanja i inovacija za održivu poljoprivredu i poljoprivredno-prehrambenu industriju, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije; ciljna vrijednost 5.17. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C05-i04-RAA: Dokapitalizacija poslovnog sustava Azora, u okviru komponente 5.: Ulaganja i inovacije; ciljna vrijednost 5.29. ulaganja RE-C05-i06: Kapitalizacija društava i financijska otpornost/Banco Português de Fomento, u okviru komponente 5. Ulaganja i inovacije. Te administrativne pogreške odnose se i na sljedeće: opis reforme RE-r14: Reforma strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; ciljna vrijednost 6.15. i opis odgovarajuće reforme RE-r16: Smanjenje ograničenja u strogo reguliranim profesijama, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; opis reforme RE-C06-r17: Program za promicanje dostojanstvenog rada, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; opis ulaganja RE-C06-i01: Modernizacija ponude strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i pripadajućih ustanova, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; ciljna vrijednost 6.6. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C06-i03: Poticaj za odrasle, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine; ciljne vrijednosti 6.8. i 6.9. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C06-i04: Poticaj za mlade – STEAM, u okviru komponente 6: Kvalifikacije i vještine; opis ulaganja RE-C06-i05-RAA: Kvalifikacije odraslih i cjeloživotno učenje, u okviru komponente 6.: Kvalifikacije i vještine. Te administrativne pogreške odnose se i na ciljne vrijednosti 7.1., 7.2. i 7.3. ulaganja RE-

C07-i00: Proširenje mreže za punjenje električnih vozila, u okviru komponente 7.: Infrastruktura; opis ulaganja RE-C07-i02: Nedostatak veza i povećanje kapaciteta mreže, u okviru komponente 7.: Infrastruktura; opis ulaganja RE-C07-i03: Prekogranične veze, u okviru komponente 7.: Infrastruktura; opis ulaganja RE-C07-i04: Područja poslovnih zona – pristupačnost cesta, u okviru komponente 7.: Infrastruktura. Te administrativne pogreške odnose se i na sljedeće: ciljnu vrijednost 8.18. i opis odgovarajuće reforme RE-r20: Reorganizacija sustava zemljišnih knjiga i sustava praćenja pokrova zemljišta, u okviru komponente 8.: Šume; ciljne vrijednosti 8.1. i 8.20. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C08-i01: Preobrazba krajolika u ranjivim šumskim područjima, u okviru komponente 8.: Šume; ciljne vrijednosti 8.5. i 8.6. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C08-i02: Registar ruralnog vlasništva i sustav praćenja pokrova zemljišta, u okviru komponente 8.: Šume; ciljne vrijednosti 8.8. i 8.9. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C08-i03: Održavanje niske vegetacije radi sprečavanja požara – primarna mreža, u okviru komponente 8.: Šume; ciljna vrijednost 8.11. ulaganja RE-C08-i04: Sredstva za sprečavanje i suzbijanje ruralnih požara, u okviru komponente 8.: Šume; ciljne vrijednosti 8.13., 8.16. i 8.21. i opis odgovarajućeg ulaganja RE-C08-i05: Program za više šuma, u okviru komponente 8.: Šume. Te administrativne pogreške odnose se i na ciljnu vrijednost 9.5. ulaganja RE-C09-i01: Regionalni plan za učinkovitost potrošnje vode u Algarveu, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama; opis ulaganja RE-C09-i02: Hidraulično višenamjensko poduzeće Crato, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama; opis ulaganja RE-C09-i03-RAM: Plan za vodnu učinkovitost i jačanje sustava opskrbe i navodnjavanja na Madeiri, u okviru komponente 9.: Gospodarenje vodama. Te administrativne pogreške odnose se i na ključnu etapu 10.9. i ključnu etapu 10.10. ulaganja TC-C10-i04-RAA: Razvoj klastera „Cluster do Mar dos Açores”, u okviru komponente 10.: More. Te administrativne pogreške odnose se i na sljedeće: opis ulaganja TC-C14-i03-RAA: Energetska tranzicija na Azorima, u okviru komponente 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije. Te administrativne pogreške odnose se i na opis ulaganja TC-C15-i04: Brzi autobusni prijevoz Boavista-Imperio, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost; ključna etapa 15.12. i opis odgovarajućeg ulaganja TC-C15-i05: Dekarbonizacija javnog prijevoza, u okviru komponente 15.: Održiva mobilnost. Te administrativne pogreške odnose se i na sljedeće: opis komponente 16.: Poduzeća 4.0; ciljna vrijednost 16.4. i opis odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i01: Digitalno osnaživanje poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0; ciljne vrijednosti 16.6., 16.8. i 16.11. i opis odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i02: Digitalna tranzicija poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0; ciljne vrijednosti 16.14. i 16.15. i opis odgovarajućeg ulaganja TD-C16-i03: Katalizator za digitalnu tranziciju poduzeća, u okviru komponente 16.: Poduzeća 4.0. Te administrativne pogreške odnose se i na sljedeće: opis reforme TD-r32: Modernizacija i pojednostavnjenje upravljanja javnim financijama, u okviru komponente 17.: Kvaliteta i održivost javnih financija; ključna etapa 17.13. ulaganja TD-C17-i01: Informacijski sustavi upravljanja javnim financijama, u okviru komponente 17.: Kvaliteta i održivost javnih financija; ključna etapa 17.21. ulaganja TD-C17-i02: Modernizacija informacijskih sustava Porezne i carinske uprave za oporezivanje ruralne imovine, sve u okviru komponente 17.: Kvaliteta i održivost javnih financija. Te administrativne pogreške odnose se i na opis reforme TD-r33: Ekonomska pravda i poslovno okruženje, u okviru komponente 18.: Ekonomska pravda i poslovno okruženje. Te administrativne pogreške odnose se i na ključnu etapu 19.26. ulaganja TD-C19-i01: Preoblikovanje javnih i konzularnih usluga, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava; opis ulaganja TD-C19-i03: Jačanje općeg okvira za kibernetičku sigurnost, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava; opis

ulaganja TD-C19-i05: Digitalna tranzicija javne uprave Madeire, u okviru komponente 19.: Digitalna javna uprava. Te administrativne pogreške odnose se i na sljedeće: ciljnu vrijednost 20.4. ulaganja TD-C20-i01: Digitalna tranzicija u obrazovanju, u okviru komponente 20.: Digitalna škola; ciljnu vrijednost 20.10., ciljnu vrijednost 20.13. i opis odgovarajućeg ulaganja TD-C20-i02-RAA: Digitalno obrazovanje (Azori), u okviru komponente 20.: Digitalna škola; ciljnu vrijednost 20.17., ključnu etapu 20.18. i opis odgovarajućeg ulaganja TD-C20-i03-RAM: Ubrzavanje digitalizacije obrazovanja u Autonomnoj regiji Madeiri, u okviru komponente 20.: Digitalna škola. Ispravak svih navedenih administrativnih pogrešaka ne utječe na provedbu predmetnih mjera.

Poglavlje o planu REPowerEU na temelju članka 21.c Uredbe 2021/241

- (41) Poglavlje o planu REPowerEU uključuje šest novih reformi i 11 novih ulaganja. Portugal uvodi dvije reforme usmjerene na borbu protiv energetske siromaštva i povećanje ulaganja u energetska učinkovitost. Prva se sastoji od osnivanja tijela za praćenje energetske siromaštva te za analizu i razvoj javnih politika za njegovo iskorjenjivanje (RP-C21-r43: Nacionalni opservatorij za energetska siromaštva). Druga se odnosi na stvaranje „energetskih info kutaka za građane” u kojima građani mogu dobiti informacije i savjete o tome kako provesti i iskoristiti razne mjere i rješenja kojima se poboljšava energetska učinkovitost i usvaja održivije ponašanje u kontekstu reforme koja se odnosi na uporabu energije – RP-C21-r44: Razvoj jedinstvenih kontaktnih točaka o energetske učinkovitosti za građane (energetski info kutak za građane).
- (42) Drugim reformama u poglavlju o planu REPowerEU nastoji se povećati potencijal Portugala za iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora. To se odnosi na reviziju regulatornog okvira nacionalnih mreža za transport i distribuciju plina radi promicanja uporabe plinova iz obnovljivih izvora (RP-C21-r46: Regulatorni okvir za vodik iz obnovljivih izvora); pokretanje prve dražbe za centraliziranu kupnju biometana od strane veleprodajnog opskrbljivača u krajnjoj nuždi i donošenje akcijskog plana za razvoj tržišta biometana (RP-C21-r47: Prva dražba za održivi biometan i akcijski plan za biometan); pojednostavnjenje postupaka licenciranja i izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora te osposobljavanje u području digitalnih alata za provođenje tih postupaka (RP-C21-r48: Pojednostavnjenje pravnog i regulatornog okvira koji se primjenjuje na projekte u području energije iz obnovljivih izvora) i uspostava ponude dugoročnog strukovnog osposobljavanja za razvoj, priznavanje, vrednovanje i certificiranje zelenih vještina za radnike u području energetske tranzicije i klimatskih aktivnosti te za nezaposlene (RP-C21-r45: Zelene vještine)
- (43) Nova ulaganja pridonose i razvoju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i zelenoj tranziciji portugalskog gospodarstva. To se odnosi na: razvoj tehnologija za povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (RP-C21-i05: Potpora razvoju zelene industrije); potpora tehničkim studijama za istraživanje kapaciteta odobalnih vjetroelektrana za proizvodnju energije (RP-C21-i07: Tehničke studije za odobalni energetska potencijal); uspostava programa poticaja za ugradnju sustava proizvodnje i skladištenja energije iz obnovljivih izvora za vlastitu potrošnju te za ugradnju opreme za proizvodnju tople vode i proizvodnju topline iz obnovljivih izvora energije od strane kućanstava, mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća i neprofitnih ustanova u Autonomnoj regiji Madeiri (RP-C21-i11-RAM – Sustav poticaja za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora u Madeiri i Portu Santu); uspostava programa poticaja za kupnju i ugradnju sustava za skladištenje energije iz obnovljivih

izvora na Azorima (RP-C21-i10-RAA – Sustav poticaja za kupnju i ugradnju sustava za skladištenje energije iz obnovljivih izvora); povećanje fleksibilnosti u javnoj elektroenergetskoj mreži, čime se omogućuje optimizacija elektroenergetskog sustava i fleksibilno upravljanje njime, među ostalim s obzirom na očekivano povećanje proizvodnje i potrošnje električne energije iz obnovljivih izvora. (RP-C21-i08: Fleksibilnost mreže i skladištenje) i uspostava jedinstvene kontaktne točke za licenciranje i praćenje projekata proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (RP-C21-i09: Jedinstvena kontaktna točka za licenciranje i praćenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora).

- (44) Druga ulaganja usmjerena su na dekarbonizaciju prometa. To se odnosi na: kupnja autobusa s nultim emisijama (električni pogon ili pogon na vodik) i postavljanje postaja za punjenje/opskrbu u Madeiri (RP-C21-i13-RAM: Dekarbonizacija javnog prijevoza) i u Bragi (RP-C21-i14: Brzi autobusni prijevoz – Braga); kupnja dvaju električnih trajekata na Azorima (RP-C21-i15-RAA – Nabava dvaju električnih trajekata); i uvođenje uspinjače u Nazaréu (RP-C21-i16 – Uspinjača u Nazaréu).
- (45) Još jedno novo ulaganje u poglavlje RePowerEU pridonosi povećanju energetske učinkovitosti zgrada podupiranjem radova obnove, uključujući izgradnju kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za vlastitu potrošnju, u javnim zgradama na Madeiri (RP-C21-i04-RAM – Energetska učinkovitost javnih zgrada i objekata).
- (46) Poglavlje o planu REPowerEU uključuje i proširene mjere koje utječu na pet mjera u okviru komponente 11.: Dekarbonizacija industrije; komponenta 13.: Energetska učinkovitost zgrada; komponenta 14.: Vodik i obnovljivi izvori energije; i komponenta 15. Održiva mobilnost. Proširenim mjerama iz poglavlja o planu REPowerEU znatno se povećava razina ambicioznosti mjera koje su već uvrštene u nacionalni plan za oporavak i otpornost.
- (47) Komisija je ocijenila izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, na temelju kriterija za ocjenjivanje iz članka 19. stavka 3. Uredbe 2021/241.

Uravnotežen odgovor kojim se doprinosi šest stupova

- (48) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (a) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.1. iz Priloga V. toj uredbi izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, u velikoj je mjeri (ocjena A) sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor na ekonomsku i socijalnu situaciju i time primjereno doprinosi svih šest stupova iz članka 3. te uredbe, uzimajući u obzir specifične izazove s kojima se dotična država članica suočava i financijska sredstva koja su joj dodijeljena.
- (49) Izvorni plan za oporavak i otpornost bio je sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor (ocjena A) na tadašnju gospodarsku i socijalnu situaciju te je na odgovarajući način pridonio svih šest stupova iz članka 3. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, kako je opisano u uvodnim izjavama od 8. do 12. Provedbene odluke Vijeća od 6. srpnja 2021.
- (50) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, i dalje detaljno pokriva šest stupova, pri čemu nijedna mjera nije uklonjena, a znatan broj komponenata podupire više stupova. Raspon mjera iz izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, odgovara ciljevima Mehanizma s odgovarajućom ukupnom ravnotežom među stupovima. Konkretno, mjere uključene u poglavlje o planu REPowerEU

pridonose sljedećim stupovima: zelena tranzicija, pametan, održiv i uključiv rast te socijalna i teritorijalna kohezija.

Svladavanje svih ili znatnog dijela izazova utvrđenih u preporukama za Portugal

- (51) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi očekuje se da će se izmijenjenim planom za oporavak i otpornost koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU doprinijeti djelotvornom (ocjena A) svladavanju svih ili znatnog dijela izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju upućenima Portugalu, uključujući njihove fiskalne aspekte, i preporukama danima u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 ili izazova utvrđenih u drugim relevantnim dokumentima koje je Komisija službeno donijela u kontekstu europskog semestra.
- (52) Konkretno, u izmijenjenom planu za oporavak i otpornost uzimaju se u obzir preporuke za Portugal koje je Vijeće službeno donijelo prije nego što je Komisija ocijenila izmijenjeni plan. Budući da su maksimalna dodijeljena financijska sredstva za Portugal prilagođena navise i da se veličina plana povećala nakon dodatnog zahtjeva za zajam koji se ne namjerava upotrijebiti isključivo za ciljeve plana REPowerEU, u ukupnoj ocjeni uzimaju se u obzir sve strukturne preporuke za 2022. i 2023.
- (53) Nakon što je ocijenila napredak u provedbi svih relevantnih preporuka za Portugal u trenutku dostave izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, Komisija je zaključila da nijedna preporuka nije u potpunosti provedena. Ostvaren je znatan napredak u pogledu preporuke o poboljšanju pristupa poduzeća likvidnosti, posebno malih i srednjih poduzeća (Preporuka upućena Portugalu 3.1. 2020.).
- (54) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost uključuje opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno dopunjuju i doprinose djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela ekonomskih i socijalnih izazova navedenih u preporukama koje je Vijeće uputilo Portugalu u kontekstu europskog semestra, posebno u sljedećim područjima: poboljšanje učinkovitosti poreznog sustava i sustava socijalne zaštite i promicanje dugoročne održivosti javnih financija (Preporuka upućena Portugalu 1.5. 2023.); Preporuka upućena Portugalu 1.4. 2022.; Preporuka upućena Portugalu 2.2. 2020.; Preporuka upućena Portugalu 2.4. 2019.); poboljšanje uvjeta za prelazak na kružno gospodarstvo, posebno boljim sprečavanjem nastanka otpada, povećanjem recikliranja i ponovne uporabe otpada (Preporuka upućena Portugalu 3. 2022. i 2023.); smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima (Preporuka upućena Portugalu 4.1. 2022. i 2023.), među ostalim u sektoru prometa (Preporuka upućena Portugalu 4.2. 2022.); ubrzanje uvođenja obnovljivih izvora energije nadogradnjom mreža za prijenos i distribuciju električne energije te omogućivanjem ulaganja u skladištenje električne energije (Preporuka upućena Portugalu 4.3. 2022.); Pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola kako bi se omogućio daljnji razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (Preporuka upućena Portugalu 4.2. 2023.; Preporuka upućena Portugalu 4.4. 2022.); jačanje poticajnog okvira za energetska učinkovitost zgrada (Preporuka upućena Portugalu 4.6. 2023.; Preporuka upućena Portugalu 4.5. 2022.); povećanje otpornosti zdravstvenog sustava (Preporuka upućena Portugalu 1.2. 2020.; Preporuka upućena Portugalu 1.2. 2019.); potpora zapošljavanju i rješavanje problema segmentacije tržišta rada (Preporuka upućena Portugalu 2.1. 2020.; Preporuka upućena Portugalu 2.1. 2019.); poboljšanje vještina stanovništva, posebno digitalnih vještina i vještina potrebnih na tržištima rada (Preporuka upućena Portugalu 2.3. 2020.; Preporuka upućena Portugalu 2.2. 2019.) te vještina i kompetencija potrebnih za zelenu tranziciju

(Preporuka upućena Portugalu 4.7. 2023.); poboljšanje adekvatnosti i djelotvornosti socijalne sigurnosne mreže (Preporuka upućena Portugalu 2.4. 2019.); poticanje konkurentnosti poduzeća (Preporuka upućena Portugalu 2.4. 2020.); poboljšanje pristupa likvidnosti za poduzeća, posebno MSP-ove (Preporuka upućena Portugalu 3.1. 2020.); poticanje ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju (Preporuka upućena Portugalu 1.2. 2022.; Preporuka upućena Portugalu 3.4. 2020.; Preporuka upućena Portugalu 3.3. 2019.); poticanje ulaganja u istraživanje i inovacije (Preporuka upućena Portugalu 3.1. 2019.); te smanjenje administrativnog i regulatornog opterećenja za poduzeća (Preporuka upućena Portugalu 4.2. 2019.).

- (55) Izmijenjenim planom za oporavak i otpornost uvodi se fiskalna reforma kojom se revidira sustav poreznih olakšica i uspostavlja nova tehnička jedinica za evaluaciju i praćenje fiskalnih politika, uključujući porezne olakšice (TD-C17-r40 – Pojednostavnjenje poreznog sustava) i reforma socijalnih naknada kojom se uvodi jedinstvena socijalna naknada (RE-C03-r38: Pojednostavnjenje i djelotvornost sustava socijalne sigurnosti). Obje se reforme temelje na preporuci upućenoj Portugalu 1. 2022. i 2023. o fiskalnoj politici i politici socijalne zaštite te dugoročnoj održivosti javnih financija Portugala. Izmijenjenim planom za oporavak i otpornost uvodi se i reforma gospodarenja otpadom kojom se uspostavlja pravni okvir za sustav pologa i povratnih naknada za ambalažu i metale (TC-C12-r39: Promicanje kružnog gospodarstva i učinkovitijeg gospodarenja otpadom) koje se odnosi na preporuke upućene Portugalu 3 2022. i 2023. o prelasku na kružno gospodarstvo.
- (56) U poglavlju o planu REPowerEU razmatra se znatan dio izazova utvrđenih u preporukama upućenima Portugalu povezanim s energetsom politikom i zelenom tranzicijom. Većina mjera plana REPowerEU pridonosi ispunjavanju preporuka upućenih Portugalu 4.1. 2022. i 2023. u pogledu potrebe za smanjenjem ovisnosti o fosilnim gorivima razvojem obnovljivih izvora energije i smanjenjem potražnje za energijom.
- (57) U poglavlju o planu REPowerEU uvode se mjere koje se izravno odnose na preporuku upućenu Portugalu 4.2. 2022. o potrebi za dekarbonizacijom prometa, kao što je dekarbonizacija javnog prijevoza (RP-C21-i13-RAM: Dekarbonizacija javnog prijevoza); uvođenjem sustava brzog autobusnog prijevoza s nultim emisijama u Bragi (RP-C21-i14: Brzi autobusni prijevoz Braga); kupnja dvaju električnih trajekata na Azorima (RP-C21-i15-RAA: Nabava dvaju električnih trajekata); i uvođenje uspinjače u Nazaréu (RP-C21-i16: Uspinjača u Nazaréu).
- (58) U poglavlju o planu REPowerEU uvode se i mjere koje se odnose na preporuke upućene Portugalu 4.2. 2023. i 4.3. 2022. o potrebi za ubrzanjem uvođenja obnovljivih izvora energije, kao što su: revizija regulatornog okvira nacionalnih mreža za transport i distribuciju plina radi promicanja uporabe plina iz obnovljivih izvora (RP-C21-r46: Regulatorni okvir za vodik iz obnovljivih izvora); donošenje akcijskog plana za razvoj tržišta biometana i pokretanje prve dražbe za centraliziranu kupnju biometana (RP-C21-r47: Prva dražba za održivi biometan i akcijski plan za biometan); razvoj tehnologija za povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (RP-C21-i05: Potpora razvoju zelene industrije); potpora tehničkim studijama za istraživanje kapaciteta odobalnih vjetroelektrana za proizvodnju energije (RP-C21-i07: Tehničke studije za odobalni energetski potencijal); uspostava programa poticaja za kupnju i ugradnju sustava za skladištenje energije iz obnovljivih izvora na Azorima (RP-C21-i10-RAA: Sustav poticaja za kupnju i ugradnju sustava za skladištenje energije iz obnovljivih izvora); uspostava programa poticaja za proizvodnju i skladištenje

energije iz obnovljivih izvora na Madeiri (RP-C21-i11-RAM – Sustav poticaja za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora).

- (59) U poglavlju o planu REPowerEU razmatraju se i preporuke upućene Portugalu 4.2. 2023. i 4.4. 2022. o potrebi za pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola za obnovljive izvore energije sljedećim mjerama: pojednostavnjenje pravnih i regulatornih okvira primjenjivih na projekte u području energije iz obnovljivih izvora (RP-C14-r48: Pojednostavnjenje pravnog i regulatornog okvira koji se primjenjuje na projekte u području energije iz obnovljivih izvora); i stvaranje jedinstvene kontaktne točke za licenciranje i praćenje projekata proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (RP-C21-i09: Jedinstvena kontaktna točka za licenciranje i praćenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora).
- (60) To poglavlje uključuje i mjere koje se odnose na preporuke upućene Portugalu 4.6. 2023. i 4.5. 2022. o potrebi za promicanjem energetske učinkovitosti zgrada, kao što su: poboljšanje energetske učinkovitosti javnih objekata na Madeiri (RP-C21-i04-RAM: Energetska učinkovitost javnih zgrada na Madeiri); povećanje ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti u stambenim zgradama (RP-C21-i02: Proširena mjera: Energetska učinkovitost u stambenim zgradama) i uslužnim zgradama (RP-C21-i03: Proširena mjera: Energetska učinkovitost zgrada koje se koriste u uslužnom sektoru); i stvaranje „energetskih info kutaka za građane” na lokalnoj razini u kojima građani mogu dobiti informacije i savjete o tome kako provesti i iskoristiti razne mjere energetske učinkovitosti, među ostalim za zgrade (RP-C21-r44: Razvoj jedinstvenih kontaktnih točaka o energetske učinkovitosti za građane (energetski info kutak za građane).
- (61) Nakon svladavanja navedenih izazova očekuje se da će izmijenjeni plan za oporavak i otpornost pridonijeti i ispravljanju neravnoteža, kako su utvrđene u preporukama na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 u razdoblju 2019.–2023., s kojima se Portugal suočava, posebno u pogledu neravnoteža povezanih s državnim, privatnim i vanjskim dugom.

Doprinos potencijalu rasta, otvaranju radnih mjesta i ekonomskoj, socijalnoj i institucionalnoj otpornosti

- (62) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (c) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.3. iz Priloga V. toj uredbi očekuje se da će izmijenjeni plan za oporavak i otpornost koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU snažno utjecati (ocjena A) na jačanje potencijala rasta, otvaranje radnih mjesta i gospodarsku, socijalnu i institucionalnu otpornost Portugala, čime se doprinosi provedbi europskog stupa socijalnih prava, među ostalim i promicanjem politika za djecu i mlade, te ublažavanju ekonomskih i socijalnih posljedica krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19, zbog čega jačaju gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija i konvergencija unutar Unije.
- (63) Ocjenom izvornog plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (c) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.3. iz Priloga V. toj uredbi utvrđeno je da se očekivalo da će izvorni plan za oporavak i otpornost imati velik učinak na jačanje potencijala rasta, otvaranje radnih mjesta te gospodarsku, socijalnu i institucionalnu otpornost (ocjena A).
- (64) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, i dalje doprinosi gospodarskoj koheziji i uklanjanju slabosti gospodarstva. Očekuje se da će rastu i zapošljavanju najviše doprinijeti ulaganja i reforme u području inovacija, obrazovanja, uključujući digitalne vještine i strukovno

osposobljavanje, dekarbonizacije industrije, digitalizacije i kapitalizacije poduzeća te stanovanja, koji su sada pojačani. Očekuje se da će mjere iz poglavlja o planu REPowerEU pridonijeti i održivom rastu. To je primjerice slučaj s potporom zelenom gospodarstvu, zelenim vještinama i razvoju obnovljivih izvora energije.

- (65) Izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, i dalje doprinosi socijalnoj koheziji. Revidirani plan za oporavak i otpornost uključuje znatne pojačane mjere za rješavanje dugotrajnih socijalnih izazova. One obuhvaćaju prilagodljivost i dostupnost usluga zdravstvene skrbi i dugotrajne skrbi te pristup cjenovno pristupačnom i socijalnom stanovanju. Socijalne osjetljivosti trebalo bi pokušati otkloniti i različitim socijalnim uslugama za starije osobe, osobe s invaliditetom, etničke manjine i migrante te integriranim programima za potporu zajednicama u nepovoljnom položaju u zapostavljenim metropolskim područjima. Novom reformom pojednostavnit će se sustav socijalnih naknada kako bi se omogućila bolja pokrivenost. U poglavlju o planu REPowerEU novi nacionalni opservatorij pridonijet će i rješavanju problema energetske siromaštva. Dodatna ulaganja u održive mreže javnog prijevoza posebno su važna za radnike u nepovoljnom položaju koji putuju na posao te jačanje prava radnika, posebno za nestandardne ugovore o radu povezane s digitalnim gospodarstvom. Te će mjere doprinijeti ostvarenju Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava, koji je potvrđen na sastanku na vrhu u Portu 7. svibnja 2021. i očekuje se da će doprinijeti rastu pokazatelja iz pregleda socijalnih pokazatelja.
- (66) Jačaju se i mjere usmjerene na djecu i mlade, kao što su mjere za povećanje kapaciteta vrtića i usluge skrbi o djeci. Očekuje se da će se revidiranim planom za oporavak i otpornost podržati ustanove visokog obrazovanja i upis u programe tercijarnog obrazovanja. Stvara se i dodatni smještaj za studente. Mjerama se nastoji i dodatno poduprijeti integracija digitalnih tehnologija u sustav osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja upotrebom digitalnih resursa u učionicama i digitalizacijom obrazovnih sadržaja.

Načelo „ne nanosi bitnu štetu”

- (67) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (d) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.4. iz Priloga V. toj uredbi očekuje se da će se izmijenjenim planom za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, osigurati da se nijednom mjerom za provedbu reformi i projekata ulaganja uključenom u taj plan za oporavak i otpornost ne nanosi bitna šteta okolišnim ciljevima (ocjena A) u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ (načelo „ne nanosi bitnu štetu”).
- (68) Portugal je dostavio ocjenu primjene načela „ne nanosi bitnu štetu” za svaku novu i revidiranu mjeru iz izmijenjenog plana, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU. Iz dostavljenih informacija vidljivo je da se očekuje da će se planom osigurati usklađenost s tim načelom. Osim toga, za mjere za koje će se projekti birati u budućnosti u povezane ključne etape i ciljne vrijednosti uvedene su posebne relevantne zaštitne mjere u tu svrhu.

Doprinos ciljevima plana REPowerEU

⁵ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

- (69) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (da) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.12. iz Priloga V. toj uredbi očekuje se da će se poglavljem o planu REPowerEU u velikoj mjeri (ocjena A) doprinijeti energetske sigurnosti, diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, povećanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti, povećanju kapaciteta za skladištenje energije ili potrebnom smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima prije 2030.
- (70) Poglavljem o planu REPowerEU pridonosi se cilju utvrđenom u članku 21.c stavku 3. točki (b) Uredbe (EU) 2021/241 putem reforme za pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola, koja uključuje osposobljavanje javnih službenika zaduženih za izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije; stvaranje jedinstvene kontaktne točke za licenciranje projekata u području obnovljivih izvora energije; provedbu akcijskog plana za razvoj biometana te skupa zakonodavnih mjera za promicanje i omogućivanje korištenja biometana i vodika iz obnovljivih izvora; uvođenje programa financiranja za promicanje proizvodnje tehnologija s nultom neto stopom emisija; povećanje tekućih ulaganja u plinove iz obnovljivih izvora; ulaganja u kapacitete za skladištenje energije iz obnovljivih izvora. Razvoj zelenih vještina; ulaganja u energetske učinkovitost stambenih, uslužnih i javnih zgrada; osnivanje nacionalnog opservatorija za energetske siromaštvo koji bi ciljanim politikama pratio i podupirao kućanstva kojima je potrebna pomoć te uspostava, na lokalnoj razini, jedinstvenih kontaktnih točaka, odnosno modela energetske info kutaka za građane, kako bi se olakšala provedba intervencija u području energetske učinkovitosti.
- (71) Poglavljem o planu REPowerEU pridonosi se i cilju utvrđenom u članku 21.c stavku 3. točki (c) Uredbe (EU) 2021/241. Osim prethodno navedenih reformi koje se odnose na uspostavu nacionalnog opservatorija za energetske siromaštvo i modela energetske info kutaka za građane, Portugal uvodi nova ulaganja za poboljšanje energetske učinkovitosti javnih zgrada te povećava ulaganja u stambene i uslužne zgrade.
- (72) Poglavljem o planu REPowerEU pridonosi se i cilju utvrđenom u članku 21.c stavku 3. točki (d) Uredbe (EU) 2021/241 uvođenjem sljedećih mjera: povećanje sredstava za ulaganje u mjeru „Dekarbonizacija industrije” radi pružanja financijske potpore industrijskim MSP-ovima za dekarbonizaciju radnih procesa, poboljšanje energetske učinkovitosti i uvođenje energije iz obnovljivih izvora; prethodno navedeno ulaganje u financiranje proizvodnje tehnologija s nultom neto stopom emisija i povezane infrastrukture kojima se doprinosi smanjenju potražnje za energijom, kao što su električno ožičenje, specijalizirana oprema za rad i održavanje te dizalice topline.
- (73) Poglavljem o planu REPowerEU pridonosi se i cilju utvrđenom u članku 21.c stavku 3. točki (e) Uredbe (EU) 2021/241 ulaganjima u skladištenje električne energije i u dekarbonizaciju prometa. Ulaganjem u kapacitete za skladištenje omogućuje se fleksibilno upravljanje elektroenergetskim sustavom, posebno s obzirom na elektrifikaciju industrije i prometa te povećanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Poglavljem o planu REPowerEU podupire se kupnja autobusa za javni prijevoz s nultom stopom emisija, postavljanje postaja za punjenje/opskrbu gorivom te izgradnja nove infrastrukture za prijevoz s nultom stopom emisija.
- (74) Poglavljem o planu REPowerEU pridonosi se i cilju utvrđenom u članku 21.c stavku 3. točki (f) Uredbe (EU) 2021/241 stvaranjem ponude strukovnog osposobljavanja za razvoj zelenih vještina. Uspostava jedinstvene kontaktne točke za licenciranje projekata u području energije iz obnovljivih izvora uključivat će i

osposobljavanje javnih službenika, čime se isto tako doprinosi tom cilju. Stjecanju zelenih vještina radnika neizravno će pridonijeti i ulaganja u potporu zelenoj industriji te povećanje ulaganja u plinove iz obnovljivih izvora.

Mjere s prekograničnom ili višedržavnom dimenzijom ili učinkom

- (75) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (db) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.13. iz Priloga V. toj uredbi poglavlje o planu REPowerEU sadržava mjere za koje se očekuje da će u velikoj mjeri (ocjena A) imati prekograničnu ili višedržavnu dimenziju ili učinak.
- (76) Mjerama iz poglavlja o planu REPowerEU doprinosi se smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima i smanjuje potražnja za energijom poticanjem proizvodnje i skladištenja energije iz obnovljivih izvora; podupiranjem dekarbonizacije industrije i povećanjem energetske učinkovitosti zgrada.
- (77) Ukupni procijenjeni troškovi tih mjera iznose 6,9 milijardi EUR, odnosno 71 % procijenjenih troškova poglavlja o planu REPowerEU, što je iznad indikativnog cilja od 30 %.
- (78) Mjerama iz poglavlja o planu REPowerEU za poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora doprinosi se i izvozu čiste energije u druge dijelove Europe. Slično tome, očekuje se da će mjere za dekarbonizaciju industrije doprinijeti i dekarbonizaciji Europe.

Doprinos zelenoj tranziciji, uključujući bioraznolikost

- (79) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (e) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.5. iz Priloga V. toj uredbi izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, sadržava mjere koje u velikoj mjeri (ocjena A) doprinose zelenoj tranziciji, uključujući bioraznolikost, ili rješavanju izazova koji iz toga proizlaze. Na mjere potpore klimatskim cijevima otpada 41,2 % ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana za oporavak i otpornost i 91,1 % ukupnih procijenjenih troškova mjera iz poglavlja o planu REPowerEU, izračunano u skladu s metodom iz Priloga VI. toj uredbi. U skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2021/241 izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, usklađen je s informacijama koje su uključene u Nacionalni energetski i klimatski plan 2021.–2030.
- (80) Smanjenje mjera zbog povećanja troškova ne utječe na sveukupnu ambicioznost plana u pogledu zelene tranzicije, a u poglavlju o planu REPowerEU ulažu se znatni naponi za potporu daljnjoj zelenoj tranziciji Portugala. Reforme i ulaganja iz tog poglavlja doprinose smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima, smanjenju potražnje za energijom i povećanju energetske učinkovitosti. Nadalje, očekuje se da će te mjere ostvariti trajan učinak: i. jačanjem portugalske elektroenergetske mreže kako bi se odgovorilo na povećanu proizvodnju i distribuciju energije, među ostalim iz obnovljivih izvora; ii. povećanjem skladištenja energije; iii. uvođenjem strukturnih promjena u energetske politiku i povezanim smanjenjem postojećih uskih grla u postupcima izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora.

Doprinos digitalnoj tranziciji

- (81) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (f) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.6. iz Priloga V. toj uredbi izmijenjeni plan za oporavak i otpornost sadržava mjere kojima se u velikoj mjeri doprinosi digitalnoj tranziciji ili svladavanju izazova koji iz toga proizlaze. Na mjere potpore digitalnim cijevima otpada iznos koji čini 21,1 %

ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, izračunan u skladu s metodom utvrđenom u Prilogu VII. toj uredbi.

- (82) Pozitivna ocjena doprinosa digitalnoj tranziciji iz Provedbene odluke Vijeća od 6. srpnja 2021. ostaje nepromijenjena. Nakon izmjene još jedna komponenta doprinosi digitalnoj tranziciji: komponenta 15.: „Održiva mobilnost”, s pomoću mjere digitalizacije željezničkog sustava.
- (83) Očekuje se da će se poglavljem o planu REPowerEU pridonijeti digitalnoj tranziciji i svladavanju izazova koji iz nje proizlaze stvaranjem digitalne jedinstvene kontaktne točke za izdavanje dozvola i praćenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora. U skladu s člankom 21.c stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241 reforme i ulaganja iz poglavlja o planu REPowerEU ne uzimaju se u obzir pri izračunu ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana za potrebe primjene zahtjeva za digitalni cilj iz te uredbe.

Trajan učinak

- (84) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (g) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.7. iz Priloga V. toj uredbi očekuje se da će izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, u velikoj mjeri (ocjena A) imati trajan učinak na Portugal.
- (85) Ocjenom izvornog plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (g) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.7. iz Priloga V. toj uredbi utvrđeno je da se očekivalo da će izvorni plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri (ocjena A) imati trajan učinak na Portugal.
- (86) Novim i revidiranim mjerama dopunjuju se postojeće mjere i uzimaju u obzir kriza uzrokovana bolešću COVID-19, inflacija te poremećaji u lancu opskrbe. Inflacija je utjecala na ambicioznost za šest mjera, ali nije utjecala na dugotrajne učinke izmijenjenog plana. Osim toga, novim i izmijenjenim mjerama odgovara se na preporuke za Portugal i može se očekivati da će imati trajan učinak.
- (87) Nove reforme trebale bi pojednostavniti sustave socijalnih i poreznih naknada, poboljšati rezultate javnih službenika i unaprijediti kružno gospodarstvo učinkovitijim gospodarenjem otpadom. Očekuje se da će se novim ulaganjima ubrzati digitalizacija javne uprave, poduprijeti tehničke inovacije u nacionalnom sustavu zdravstvene skrbi te na taj način povećati kvaliteta dijagnoza i liječenja. Novim ulaganjima trebala bi se povećati i domaća ponuda cjenovno pristupačnog studentskog smještaja, što će olakšati pristup visokom obrazovanju.

Praćenje i provedba

- (88) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (h) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.8. iz Priloga V. toj uredbi aranžmani predloženi u izmijenjenom planu za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, prikladni su (ocjena A) za osiguranje djelotvornog praćenja i provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući predviđeni vremenski raspored, ključne etape i ciljne vrijednosti te povezane pokazatelje.
- (89) Ocjenom izvornog plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (h) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.8. iz Priloga V. toj uredbi utvrđeno je da je izvorni plan za oporavak i otpornost prikladan (ocjena A) za osiguranje djelotvornog praćenja i provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući predviđeni vremenski raspored, ključne etape i ciljne vrijednosti te povezane pokazatelje.

- (90) Vrsta i opseg predloženih izmjena plana za oporavak i otpornost Portugala ne utječu na prethodnu ocjenu djelotvornog praćenja i provedbe plana za oporavak i otpornost. Konkretno, radna skupina *Recuperar Portugal* i dalje je zaduženo tijelo za praćenje i provedbu plana i njegovu organizaciju. Stupanjem na snagu Rezolucije Vijeća ministarstava br. 93/2022 od 18. listopada povećala se autonomija radne skupine u donošenju odluka. Nadalje, ključne etape i ciljne vrijednosti za izmijenjene mjere, uključujući mjere iz poglavlja o planu REPowerEU, jasne su i realistične, a predloženi pokazatelji za te ključne etape i ciljne vrijednosti relevantni, prihvatljivi i pouzdani.

Troškovi

- (91) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (i) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.9. iz Priloga V. toj uredbi obrazloženje iznosa procijenjenih ukupnih troškova izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, navedeno u planu za oporavak i otpornost donekle je (ocjena B) razumno i uvjerljivo, u skladu je s načelom troškovne učinkovitosti te je razmjerno očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.
- (92) Ocjenom izvornog plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (i) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.9. iz Priloga V. toj uredbi utvrđeno je da je obrazloženje iznosa procijenjenih ukupnih troškova plana za oporavak i otpornost koje je navedeno u izvornom planu za oporavak i otpornost donekle (ocjena B) razumno i uvjerljivo, u skladu s načelom troškovne učinkovitosti te je razmjerno očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.
- (93) Procjene troškova koje je Portugal dostavio u pogledu povećanja svojih procjena troškova ne utječu na taj zaključak. Portugal je prijavio povećanje troškova za 69 mjera i podmjera. Za 67 mjera i podmjera Portugal je iznio zajedničku metodologiju izračuna povećanja troškova na temelju službenih podataka Eurostata o inflaciji (tri različita pokazatelja, podaci za 2021. i 2022.) i prognoze inflacije Europske komisije. Metodologija koju je predložio Portugal smatra se razumnom jer se temelji na službenoj statistici i prognozama za inflaciju i ispravno je primijenjena. Za dvije od 69 mjera i podmjera povećanja troškova izračunavaju se na temelju *ad hoc* podataka. Te se dvije mjere odnose na izgradnju linije podzemne željeznice između Odivelasa i Louresa te uvođenje pomorske platforme. Procjene povećanja troškova koje je predložio Portugal smatraju se razumnima i jer se temelje na posebnim neovisnim studijama.
- (94) Konačno, procijenjeni ukupni trošak plana za oporavak i otpornost u skladu je s načelom troškovne učinkovitosti te je razmjeran očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.

Zaštita financijskih interesa Unije

- (95) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (j) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.10. iz Priloga V. toj uredbi aranžmani predloženi u izmijenjenom planu za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, i dodatne mjere sadržane u ovoj Odluci primjereni su (ocjena A) za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje korupcije, prijevара i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolaganje na temelju te uredbe i očekuje se da će se aranžmanima djelotvorno izbjeći dvostruko financiranje sredstvima na temelju te uredbe i drugih programa Unije. Time se ne dovodi u pitanje primjena drugih instrumenata i alata za promicanje i osiguranje usklađenosti s pravom Unije, među ostalim za sprečavanje, otkrivanje i

ispravljanje korupcije, prijevarena i sukoba interesa te za zaštitu proračuna Unije u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća⁶.

- (96) U ocjeni izvornog plana za oporavak i otpornost, u skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (j) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.10. iz Priloga V. toj uredbi, utvrđeno je da su predloženi aranžmani primjereni (ocjena A) za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje korupcije, prijevarena i sukoba interesa.
- (97) Model upravljanja portugalskim planom za oporavak i otpornost, uspostavljen Uredbom sa zakonskom snagom 29-B/2021 od 4. svibnja, sastoji se od četiri razine koordinacije plana za oporavak i otpornost: 1. strateška razina političke koordinacije, za koju je zaduženo Međuministarsko povjerenstvo za plan za oporavak i otpornost; 2. razina praćenja, za koju je zaduženo Nacionalno povjerenstvo za praćenje; 3. razina tehničke koordinacije i praćenja, koju provodi radna skupina *Recuperar Portugal*, Agencija za razvoj i koheziju, javno poduzeće I. P. (*Infraestruturas de Portugal*) te Ured za planiranje, strategiju, evaluaciju i međunarodne odnose Ministarstva financija; 4. razina revizije i kontrole, za koju je zadužen Odbor za reviziju i kontrolu. Osim toga, portugalska tijela objavila su Uredbu sa zakonskom snagom 61/2023 od 24. srpnja kako bi se pojasnile razine intervencije prethodno navedenih tijela i osiguralo učinkovito ispunjavanje njihovih nadležnosti te proširile ovlasti Nacionalnog odbora za praćenje i Odbora za reviziju i kontrolu. Planom se centralizirano upravlja na nacionalnoj razini u okviru radne skupine *Recuperar Portugal*, koja ima ulogu koordinacijskog tijela, a provedba je povjerena nizu javnih subjekata koji su odgovorni za upravljanje ulaganjima i njihovu provedbu na decentraliziranoj razini.
- (98) Nakon izvorne procjene koja je utvrđena na temelju predloženog sustava revizije i kontrole, Komisija je imala pristup informacijama o njegovoj stvarnoj provedbi. To uključuje preliminarne zaključke revizije zaštite financijskih interesa Unije te zaključke revizije sustava ključnih etapa i ciljnih vrijednosti i revizije ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koju je Komisija provela u Portugalu. S obzirom na te informacije Komisija smatra da je sustav unutarnje kontrole portugalskog plana za oporavak i otpornost općenito primjeren, ali da ima određene nedostatke koji se moraju ukloniti utvrđivanjem posebnih ključnih etapa za reviziju i kontrolu. To se konkretno odnosi na nepostojanje procjene rizika od prijevarena i naknadnog akcijskog plana na razini svih portugalskih provedbenih tijela te na nedostatne aranžmane za unakrsnu provjeru informacija povezanih s primitkom sredstava kako bi se izbjeglo i otkrilo dvostruko financiranje. Stoga bi trebalo uvesti dvije nove ključne etape za reviziju i kontrolu. Prvom ključnom etapom zahtijeva se izmjena ugovora o financiranju između koordinacijskog tijela i provedbenih tijela kako bi se dodala pravna obveza provedbe procjene rizika od prijevarena i, ako se procjenom rizika od prijevarena utvrde rizici koji nisu obuhvaćeni postojećim kontrolama, obveza izrade naknadnog akcijskog plana. Drugom ključnom etapom zahtijeva se uvođenje djelotvornih sustavnih unakrsnih provjera zahtjeva za potencijalno financiranje unutar Mehanizma za oporavak i otpornost te između Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih programa Unije.

Koherentnost plana za oporavak i otpornost

⁶ Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1.).

- (99) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (k) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.11. iz Priloga V. toj uredbi izmijenjeni plan za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, u velikoj mjeri (ocjena A) sadržava mjere za provedbu reformi i projekata javnih ulaganja koje čine koherentna djelovanja.
- (100) U ocjeni izvornog plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (k) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.11. iz Priloga V. toj uredbi utvrđeno je da izvorni plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri (ocjena A) sadržava mjere za provedbu reformi i projekata javnih ulaganja koje čine koherentna djelovanja.
- (101) Reforme i ulaganja u svakoj komponenti izmijenjenog plana i dalje su dosljedni i uzajamno se nadopunjuju, a među komponentama postoji sinergija i komplementarnost. Osim toga, poglavlje o planu REPowerEU u potpunosti je u skladu s mjerama potpore zelenoj tranziciji uvedenima u početnom planu za oporavak i otpornost te je dodatno pojačana ambicioznost za neke od njih, primjerice za dekarbonizaciju javnog prijevoza, energetske obnovu javnih zgrada i proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora. Poglavlje o planu REPowerEU temelji se na dosljednom paketu reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju.

Postupak savjetovanja

- (102) U pripremi izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, portugalska tijela organizirala su službeno javno savjetovanje koje je održano od 6. do 21. travnja 2023. sa sljedećim dionicima: Stalni odbor za socijalni dijalog (*Comissão Permanente de Concertação Social*); Gospodarsko i socijalno vijeće (*Conselho Económico e Social*); Odbori za koordinaciju i regionalni razvoj (*Comissões de Coordenação e Desenvolvimento Regional*); i Nacionalno udruženje općina (*Associação Nacional de Municípios*). Prijedlog izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, predstavljen je 19. travnja 2023. i u portugalskom parlamentu. Osim toga, portugalska tijela organizirala su seminare u području energetike, istraživanja, inovacija i visokog obrazovanja te su se savjetovala s Nacionalnim povjerenstvom za praćenje plana za oporavak i otpornost.
- (103) Na temelju tog postupka savjetovanja Portugal je predložio ili povećao financijsku potporu za sljedeća ulaganja iz poglavlja o planu REPowerEU: energetska učinkovitost u javnim zgradama i objektima; sustav poticaja za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora; dekarbonizacija javnog prijevoza; uspinjača u Nazaréu i dekarbonizacija javnog prijevoza u Autonomnoj regiji Madeira.
- (104) Kako bi se osiguralo da relevantni akteri preuzmu odgovornost ključno je da se u provedbu ulaganja i reformi iz izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji sadržava poglavlje o planu REPowerEU, uključe sva relevantna lokalna tijela i dionici, uključujući socijalne partnere.

Pozitivna ocjena

- (105) Nakon Komisijine pozitivne ocjene izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, i zaključka da je plan u zadovoljavajućoj mjeri usklađen s kriterijima za ocjenjivanje utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/241, u skladu s člankom 20. stavkom 2. te uredbe i Prilogom V. toj uredbi, trebalo bi utvrditi reforme i projekte ulaganja koji su potrebni za provedbu izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, relevantne ključne etape, ciljne vrijednosti i pokazatelje, i iznos koji Unija stavlja na raspolaganje za

provedbu izmijenjenog plana za oporavak i otpornost, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, u obliku bespovratne financijske potpore i potpore u obliku zajma.

Financijski doprinos

- (106) Procijenjeni ukupni troškovi izmijenjenog plana za oporavak i otpornost Portugala, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, iznose 22 215 870 313 EUR. Budući da je iznos procijenjenih ukupnih troškova izmijenjenog plana za oporavak i otpornost veći od ažuriranog maksimalnog financijskog doprinosa raspoloživog za Portugal, financijski doprinos izračunan u skladu s člankom 11. dodijeljen za izmijenjeni plan za oporavak i otpornost Portugala, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU, trebao bi biti jednak ukupnom iznosu financijskog doprinosa raspoloživog za izmijenjeni plan za oporavak i otpornost Portugala, koji uključuje poglavlje o planu REPowerEU. Taj je iznos 15 540 390 877 EUR, od čega je 70 676 917 EUR namijenjeno za potporu reformama i ulaganjima iz poglavlja o planu REPowerEU, a 15 469 713 960 EUR za potporu drugim reformama i ulaganjima iz plana za oporavak i otpornost.
- (107) U skladu s člankom 21.a stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241 Portugal je 26. svibnja 2023. podnio zahtjev za udio u prihodu iz članka 21.a stavka 1. te uredbe, koji se raspodjeljuje među državama članicama na temelju pokazatelja utvrđenih u metodi iz Priloga IV.a Uredbi (EU) 2021/241. Procijenjeni ukupni troškovi mjera iz članka 21.c stavka 3. točaka od (b) do (f) uključenih u poglavlje o planu REPowerEU iznose 855 400 000 EUR. Budući da je taj iznos veći od udjela koji je na raspolaganju za dodjelu Portugalu, dodatna bespovratna financijska potpora raspoloživa za Portugal trebala bi biti jednaka udjelu koji je na raspolaganju za dodjelu. Taj je iznos 703 364 724 EUR.
- (108) Osim toga, u skladu s člankom 4.a Uredbe (EU) 2021/1755⁷ Portugal je 28. veljače 2022. podnio obrazloženi zahtjev za prijenos svih svojih preostalih privremeno dodijeljenih sredstava, u iznosu od 81 358 359 EUR, iz pričuve za prilagodbu Brexitu u Mehanizam. Taj bi iznos trebalo staviti na raspolaganje za potporu reformama i ulaganjima iz poglavlja o planu REPowerEU kao dodatnu bespovratnu financijsku potporu.
- (109) Ukupan financijski doprinos dostupan Portugalu trebao bi iznositi 16 325 113 960 EUR.

Zajam

- (110) Osim toga, Portugal je radi potpore dodatnim reformama i ulaganjima zatražio potporu u obliku zajma u ukupnom iznosu od 5 890 756 353 EUR. Za reforme i ulaganja iz poglavlja o planu REPowerEU nije zatražena potpora u obliku zajma. Maksimalni opseg zajma koji je zatražio Portugal iznosi manje od 6,8 % njegova bruto nacionalnog dohotka u 2019. u tekućim cijenama. Iznos procijenjenih ukupnih troškova plana za oporavak i otpornost veći je od ukupnog iznosa financijskog doprinosa koji je na raspolaganju Portugalu, uključujući poglavlje o planu REPowerEU i ažurirani maksimalni financijski doprinos za bespovratnu financijsku

⁷ Uredba (EU) 2021/1755 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2021. o uspostavi pričuve za prilagodbu Brexitu (SL L 357, 8.10.2021., str. 1.).

potporu, prihode od sustava trgovanja emisijama na temelju Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁸ te sredstava iz pričuve za prilagodbu Brexitu.

Pretfinanciranje plana REPowerEU

- (111) Portugal je za provedbu svojeg poglavlja o planu REPowerEU zatražio sljedeća financijska sredstva: 70 676 917 EUR u obliku financijskog doprinosa izračunanog u skladu s člankom 11., prijenos 81 358 359 EUR iz privremeno dodijeljenih sredstava iz pričuve za prilagodbu Brexitu i 703 364 724 EUR iz prihoda od sustava trgovanja emisijama u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (112) Za te je iznose, na temelju članka 21.d Uredbe (EU) 2021/241, Portugal 3. srpnja 2023. zatražio pretfinanciranje u iznosu od 20 % zatraženih sredstava. Ovisno o raspoloživim sredstvima, taj iznos pretfinanciranja Portugalu bi trebalo staviti na raspolaganje podložno stupanju na snagu sporazuma koji će Komisija i Portugal sklopiti na temelju članka 23. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/241 i u skladu s tim sporazumom („sporazum o financiranju”).
- (113) Provedbenu odluku Vijeća ST ST 10149/2021; ST 10149/2021 ADD 1 od 6. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Portugala trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti. Radi jasnoće Prilog toj provedbenoj odluci trebalo bi u potpunosti zamijeniti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Provedbena odluka (EU) od 6. srpnja 2021. mijenja se kako slijedi:

1. Članak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 1.

Odobrenje ocjene plana za oporavak i otpornost

Odobrava se ocjena izmijenjenog plana za oporavak i otpornost Portugala na temelju kriterija predviđenih u članku 19. stavku 3. Uredbe (EU) 2021/241. Reforme i projekti ulaganja u okviru plana za oporavak i otpornost, aranžmani i vremenski raspored za praćenje i provedbu plana za oporavak i otpornost, uključujući relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti i dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti povezane s isplatom zajma, relevantni pokazatelji ostvarenja predviđenih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te aranžmani za pružanje potpunog pristupa osnovnim relevantnim podacima Komisiji utvrđeni su u Prilogu ovoj Odluci.

2. U članku 2. stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Unija Portugalu stavlja na raspolaganje financijski doprinos u obliku bespovratne potpore u iznosu od 16 325 113 960 EUR.⁹ Tim je doprinosom obuhvaćeno sljedeće:

⁸ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

⁹ Taj iznos odgovara iznosu financijskih sredstava dodijeljenih nakon odbitka proporcionalnog udjela Portugala u troškovima iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241, izračunanog u skladu s metodom utvrđenom u članku 11. te uredbe.

- (a) iznos od 9 758 504 454 EUR, koji je na raspolaganju za preuzimanje pravnih obveza do 31. prosinca 2022.;
- (b) iznos od 5 781 886 423 EUR, koji je na raspolaganju za preuzimanje pravnih obveza od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023.;
- (c) iznos od 703 364 724 EUR¹⁰, u skladu s člankom 21.a stavkom 6. Uredbe (EU) 2021/241, isključivo za mjere iz članka 21.c te uredbe, uz iznimku mjera iz članka 21.c stavka 3. točke (a);
- (d) iznos od 81 358 359 EUR, prenesen u Mehanizam iz pričuve za prilagodbu Brexitu.

2. Komisija Portugalu stavlja na raspolaganje financijski doprinos Unije u obrocima u skladu s Prilogom ovoj Odluci. Iznos od 1 807 948 257 EUR stavlja se na raspolaganje kao pretfinanciranje u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2021/241.

Iznos od 171 080 000 EUR stavlja se na raspolaganje kao pretfinanciranje u skladu s člankom 21.d Uredbe (EU) 2021/241. Komisija to pretfinanciranje može isplatiti u najviše dva obroka.

Komisija pretfinanciranje i obroke može isplatiti u jednoj ili više tranši. Veličina tranši ovisi o raspoloživosti sredstava.”;

3. U članku 3. stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

*Članak 3.
Potpora u obliku zajma*

1. Unija Portugalu stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 5 890 756 353 EUR.
2. Potporu u obliku zajma iz stavka 1. Komisija Portugalu stavlja na raspolaganje u obrocima u skladu s Prilogom ovoj Odluci. Iznos od 350 870 000 EUR stavlja se na raspolaganje kao pretfinanciranje u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2021/241.
3. Komisija pretfinanciranje i obroke može isplatiti u jednoj ili više tranši. Veličina tranši ovisi o raspoloživosti sredstava.”;

4. Prilog se zamjenjuje tekstem u Prilogu ovoj Odluci.

*Članak 4.
Adresat*

¹⁰ Taj iznos odgovara iznosu financijskih sredstava dodijeljenih nakon odbitka proporcionalnog udjela Portugala u troškovima iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241, izračunanog u skladu s metodom utvrđenom u članku 11. te uredbe.

Ova je Odluka upućena Portugalskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*